СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК L. Ч. 206. Джерзі Сити, Н. Дж., пятниця, 2-го жовтня 1942. No. 206. Jersey City, N. J., Friday, October 2, 1942. VOL. L.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

НОВА ПОСТАНОВА СЕНАТУ В СПРАВІ ІНФЛЯЦІЇ

ВАШИНҐТОН. — Федеральний сенат ухвалив нову поправку до законопроекту відносно наложення цін на фармерські продукти, щоб спинювати інфляційні течії. Він, всупереч ухвалі з попереднього дня, одноголосно ухвалив компромісову резолюцію, що уряд матиме право накладати на фармерські ціни тверді ціни, але в накладуванні має брати під увагу подорожіння наемної фармерської праці. Ріжниця поміж ухвалою з попереднього дня і останньою ухвалою, є та, що попереднього дня під натиском бльоку ухвалено, що уряд має брати під увагу не лише наемну працю, але також відраховувати заробітну платню цілої фармерської рідні. Ця ухвала, так здається, задоволить всіх, бо фармерський бльок уважає її також за свойого роду перемогу, а уряд, після всякої правдоподібности, не матиме нічого проти неї. Але тепер ту ухвалу сенату треба узгіднити з подібною ухвалою в тій самій справі, палати представників, і в остаточній формі вона піде до підпису президента. Кажуть, що це станеться дуже скоро, так, що закон буде готовий на час, як цього домагався президент.

АДМІРАЛ ГОВОРИТЬ, ЩО ЮНІЇ НЕ КОНЧЕ ПОТРІБНІ.

ТОРОНТО. — Адмірал Бен Морел, голова адміністрації будівельних доків і пристаней, заявив, що робітники мусять добре братись до роботи, щоб виграти цю війну. Це ще не значить ,говорив він, що весь тягар военних обовязків лежить на робітниках. Цей тягар лежить в однаковій мірі на всіх. Але робітники, як найчисельніші, можуть на ведення війни витиснути найбільший додаткий, або відемний вплив. Робітники повинні добре братись до роботи також тому, бо вони мають найбільше до страчення, якщоб Америка програла ту війну. Він перестерігав робітників, щоб легкодушно не виходили на страйк. Бо коли вони застрайкують, то хто на тім тратить? Зарядник фабрики? — Ні, він реґулярно дістає свою заплату навіть підчас страйку. Хтож тоді? На тім тратить той вояк, що бється в фронтових лініях, говорив адмірал і заключував, що коли робітники є конечні для нації, зокрема для нації в війні, то робітничі юнії, які можуть надуживати своїх впливів серед робітництва, не є конечні.

ДОБРОВІЛЬНЕ ЗМЕНШЕННЯ МЯСНИХ ПАЙКІВ.

ВАШИНҐТОН. — Секретар хліборобства впровадив з днем першого жовтня ц. р. добровільне зменшення споживання мясних потрав, зокрема — воловини, вепровини, і телятини, до двох і пів фунта тижнево на особу. Всі люди повинні їсти того мяса не більше, як подана скількість, бо внаслідок війни того мяса тепер не вистарчає стільки, що потрібно. Ця скількість є вповні вистарчальна для здоровля і вона далеко більша, ніж в інших воюючих краях. Покищо секретар хліборобства апелював до патріотизму громадян і просив їх, щоб добровільно придержувались цього розпорядку. Але, колиб це не помагло, тоді буде впроваджене примусове пайкування мяса.

НАГІНКА НА „ҐЕМБЛЕРІВ".

НЮ ЙОРК. — Нюйорська поліція сумлінно виконує заклик посадника Ля Гвардії, щоб виполоти з Ню Йорку всілякі газардні гнізда. Вслід за тим вона арештувала дотепер поверх 600 ріжних посередників газарду. А тепер вона взялась і до тих, що сами газардують. Серед них арештувала одну стару жінку за гру в карти і покарала її $100. Іншу жінку покарано за подібну провину $500. Караючи їх за те суддя Ротенберг заявив, що газардні гри мусять бути викоренені.

ДАЛЬША ЗБІРКА ЗАЛІЗЗЯ.

НЮ ЙОРК. — Збірка старого заліззя по Ню Йорку відбувається далі. Дотепер фабрики Ню Йорку сами зложили біля 50,000 тон старого заліззя. Вони те залізо далі складають.

ТРАНСПОРТОВІ ЛІТАКИ.

ВАШИНҐТОН. — На засіданні палати повітряної торговлі представники авіяційного промислу Америки говорили, що розвій транспортових літаків в Америці відбувається скорим темпом. Вже тепер курсують сотки тих транспортових літаків і вони виконують впрост чуда в доставі ріжних военних продуктів до ріжних закутин світу. Без літаків в деякі місця булоб виключеним довезти ті продукти. Представники летунських фабрик говорили, що колиб побудувати 40 тисяч таких транспортових літаків, яких три недавно для експерименту побудував Генрі Кайзер, то вони зробилиб всю ту транспортову службу, котру нині робить уся американська торговельна фльота. Колиб до цього зайшла пекуча потреба, то це можна булоб виконати за кілька літ, говорили ті представники.

Японці в Новій Ґвінеї Відступають

ГОЛОВНА АМЕРИКАНСЬКА КВАТИРА В АВСТРАЛІЇ. — Японська офензива, котра розпочалась десь місяць тому, в ціли окупування цілої Ґвінеї, зокрема в ціли здобуття Порту Морсбі, закінчилась для японців невдачею Вони продерлись крізь високий хребет диких гір і зайшли на 30 миль під Порт Морсбі. Але звідтам мусіли завертати. Зазнавши кілька тяжких поразок, вони тепер покидають свої укріплені бази і назад відступають у високі гори. Американсько-австралійські відділи в останнім дни здобули від японців їхню базу Наоро.

ВТРАЧЕНІ АМЕРИКАНСЬКІ ТРАНСПОРТИ

ВАШИНҐТОН. — Департамент фльоти повідомив, що недалеко Соломонських островів ворожі сили затопили два американські транспортові кораблі. Але в тім затопленні згинуло дуже мало моряків, а решта була врятована. — Департамент фльоти також повідомив про затоплення одного американського транспортового корабля на водах полудневого Атлянтику, що сталось ще минулого серпня. Підчас того затоплення були великі втрати в людях: 35 вбито двома торпедами, випущеними з субмарини, а 34 десь пропало в інший спосіб. Залога німецької субмарини пробувала схопити живим капітана корабля, але той замішався серед осталих моряків і заборонив їм виявляти хто капітан. Тоді німці взяли в полон головного корабельного інжиніра. 16 моряків разом з капітаном по довгих вандрівках по водах в рятунковій лодці, остаточно дістались до берега.

КУПУВАННЯ БОНДІВ ЗБІЛЬШИЛОСЬ

ВАШИНҐТОН. — Комітет фільмової індустрії, що займається военними кампаніями, повідомив, що в вересні перший раз американські громадяни закупили стільки военних бондів, скільки наперед обчисляв департамент скарбу, що треба закупити. В пятьох минулих місяцях закуп военних бондів все залишався дещо позаду урядових обчислень.

ОДОБРЕННЯ АМЕРИКАНСЬКИХ ЛІТАКІВ

ВАШИНҐТОН. — Члени конґресового комітету, що мали провірити якість американських літаків, тепер говорять, що ті літаки дійсно є дуже доброї якости. В тій справі їх комітет вкоротці зробить офіційну заяву.

Гітлер Проголошує Своєю Ціллю Задержання Теперішніх Здобутків

БЕРН (Швайцарія). — З нагоди відкриття десятої зимової запомогової збірки виголосив Адольф Гітлер зо Шпортпалясту в Берліні 70-вилеву промову до німців. Він величав великі мілітарні здобутки Німеччини та загосподарювання захоплених країв в інтересі Німеччини. Він малював визиск цих країв в майбутньому цілями Німеччини в цій війні. Він обіцював захоплення Сталінграду та висмівав аліянтські балачки про другий фронт.

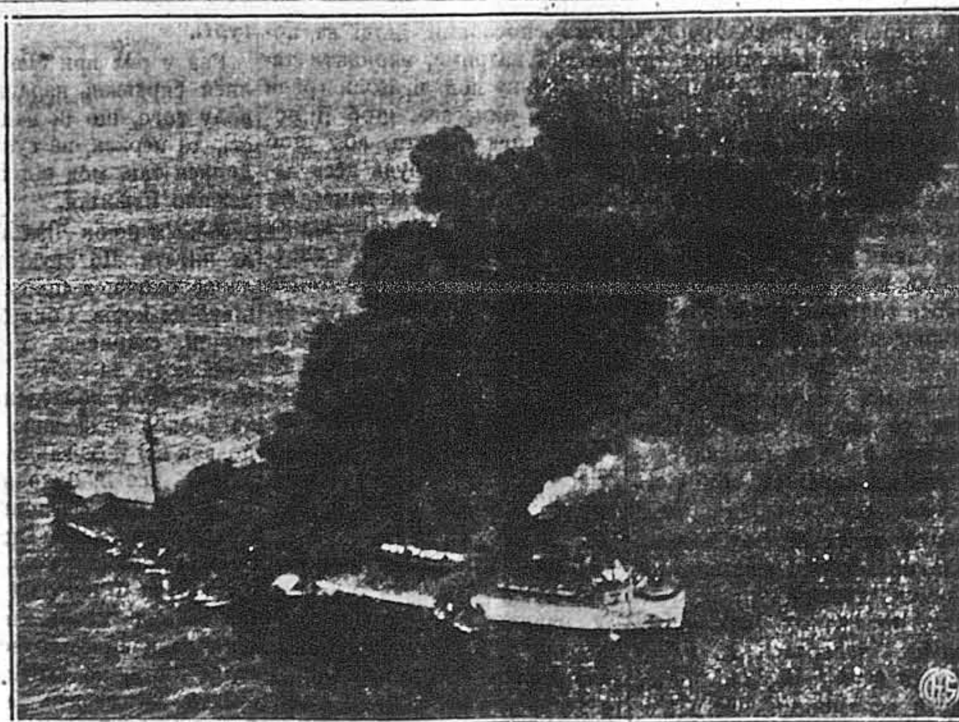
Гітлер представляв военну сетуацію так, що мовляв Англія й Америка виповіли війну Німеччині за підшептами міжнародного жидівства та що головною місією націстів в Німеччині й окупованих нею краях є знищити большевизм. Він запевняв, що німців чекають страшні річи на випадок аліянтської вигри, головно комунізм. На доказ, що ця небезпека існує, він говорив, що „в одному краю архиепископи відправляють богослуження, при чому покривала на їх вівтарях мають на однім боці большевицькі відзнаки, на другому герб краю".

ПЕРШІ ВРАЖІННЯ ГІТЛЄРІВСЬКОЇ ПРОМОВИ В АНҐЛІЇ

ЛОНДОН. — Британський заграничний уряд не видав цим разом, як це часто бувало в минулому, ніякої заяви про останню промову Гітлера. Часописні статті й радіові коментатори добачують у промові намір Гітлера піддержати мораль серед самих німців і роблять з того висновок, що Гітлер має поважні клопоти на внутрішньому фронті. Вони підносять теж, що Гітлер підчеркує сподівання довгої війни та старається підготовити до неї німців, страшучи їх наслідками аліянтської перемоги та розмальовуючи німецьке панування в світі на випадок німецької перемоги.

ДИППЛЬОМАТИЧНА ІНТЕРВЕНЦІЯ В СПРАВІ АРЕШТІВ АМЕРИКАНЦІВ

ВІШІ. — С. Пинкні Ток, американський диплпьомат, мав побачення з Лявалем у справі арешту американців в окупованій Франції. Він зажадав від Ляваля офіціяльних інформацій в справі цих арештів, але не подав ніякого протесту в цій справі, бо такий протест може зробити хіба Швайцарія, котрій Америка віддала охорону своїх інтересів в окупованих ворогом краях.

АМЕРИКАНСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ НЕ ЗАТОНУВ, ХОЧ ВДАРЕНИЙ ТОРПЕДОЮ.
Це американський тенкер, що весь у полумях. Його вдарила торпеда, випущена з ворожої субмарини. Він горить, але корабельна мужва не тратить надії на його врятування. Пригашує вогонь з повною посвятою і доводить до того, що тенкер таки доплив до американської пристані, де його відрепарують.

НІМЦІ ПОЧИНАЮТЬ НОВІ НАСТУПИ В СТАЛІНГРАДІ

МОСКВА. — Четверговий комунікат російської головної команди каже, що німці кинули на російські позиції в Сталінграді здвоєні сили нових дивізій та що по 60 годинах застою почали посуватися вперед. Російські рапорти признають, що положення в Сталінграді дуже поважне.

Хитка битва між Волгою й Доном на північний захід від Сталінграду далі йде з лютою завзятістю. Росіяни кажуть, що вони відбули у середу велику німецьку атаку та захопили в іншому секторі ще один горб.

За російським звідомленням, над рікою Тереком під Кавказом росіяни держать ініціятиву боїв уже четвертий день. Мовляв вони перемогли могучі атаки змеханізованих відділів ворога в дводневнім бою.

У боях коло Новоросійська, вдовж побережа Чорного моря, проти російських військ стоять румунські. (Кажуть, що Антонеску спеціяльно вимовив собі від Гітлера, що румунь будуть уживати тільки над Чорним морем.) Власне в цім секторі російські війська перебили великі відділи ворогів.

ЧОРЧИЛ КАЖЕ, ЩО РЕЙД НА ДІЕП БУВ КОШТОВНИЙ.

ЛОНДОН. — Британський премієр Чорчил заявив офіціяльно в палаті громад британського парляменту, що втрати Обєднаних Держав у рейді на Дієп були великі, бо з експедиційної сили вернулася лише половина. Ці втрати були великі, не дивлячися на те, що піддержка літаків для нападу була бездоганна.

Цю заяву зложив Чорчил у відповідь на запити послів, видно занепокоєних попередною заявою Чорчила, що підчас рейду в Дієп аліянти висадили на беріг великі повзи, але їх наступ здержала несподівана сила заборол на кінцях улиць.

Заяву Чорчила в справі рейду на Дієп уважають критикою погляду деяких мілітаристів, що мовляв місцева перевага в повітрі вирішує бої на землі та що вона автоматично уможливляє доспіх нападу сухопутніх військ з моря.

БРИТІЙСЬКІ ЛІТАКИ БОМБАРДУЮТЬ ІТАЛІЙСЬКІ КОРАБЛІ.

КАЇРО. — Британські бомбовики середньої величини заатакували один італійський торговельний корабель на Йонському морі й ушкодили його так важко, що він мусів поспішати до берега. Торпедові літаки поцілили в саму середину чердаку одного ворожого нищителя, що плив недалеко Рога Спартівенто в Італії.

На єгипетському терені, за британським комунікатом, велася тільки „поміркована акція". Аліянтські літаки атакували повзи й інші транспортові авта між Сіді Барані й Матругом.

НІМЦІ ПОШИРЯЮТЬ РЕЙДИ НА АНҐЛІЙСЬКЕ ПОБЕРЕЖА.

ЛОНДОН. — Ворожі літаки, користаючи з хмар, поширили свою тактику удару й втечі на південно-східне побережа Великої Британії. Патролюючі британські літаки захопили три такі літаки, один коло британського побережа, другий оло Рога Ґріс Нес у Франції, а третій коло побережа Голяндії.

РОСІЯНИ ПЕРЕЧИСЛЯЮТЬ СВОЇ РЕЙДИ.

МОСКВА. — У часописі „Червона Зоря" полковник Микола Хмелевський каже, що російські літаки кинули на міста в Німеччині й краях, нею окупованих, тисячі тон вибухових бомб і десятки тисяч запальних бомб. Понад сто тон бомб скинено на один Данціґ. Між іншими ціллями нападів автор статтю вичисляє: Берлін, Кенігсберг, Будапешт, Букарешт і Варшаву.

ПРОДОВЖУЮТЬ КАДЕНЦІЮ БРИТІЙСЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ.

ЛОНДОН. — 215 голосами проти 9 палата громад британського парляменту постановила продовжити своє життя на ще один рік.

За цим рішенням промовляв і представник уряду, котрий подав на це політичні й правні причини.

ТУРЕЧЧИНА ВІДДАЄ ПОЛОВИНУ ХРОМУ НІМЕЧЧИНІ.

АНКАРА. — Туреччина, котра є головним жерелом добування хрому для американських і британських военних промислів, зробила угоду, на основі котрої вона буде віддавати 45,000 тон хрому, себто половину свого річного добутку, німецькій амуніційній фабриці Крупа. В заміну за це Німеччина має доставляти Туреччині зброю. Достава має початися 15. січня.

Досі весь хром, добутий в Туреччині, діставався британцям. Економічні знавці висказують сумнів, чи Німеччина зможе виконувати вчас війни своє зобовязання супроти Туреччини.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з суботи (з англійською частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзі Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Theree months	$2.50

Ще Одна Осторога

Перед Масонською Льожею стейту Мезури виголосив генерал Брігон Б. Сомервел, що є командантом служби постачання, промову, котрої осторога облетіла всю американську пресу й викликала масу коментарів, прихильних і критичних.

Він обіцяв на вступі своєї промови, що подасть слухачам реалістичний образ війни. Потім він сказав їм „просто з моста", що війна не йде для Америки корисно: „Досі ми програли кожну більшу битву. Якщо ми ще далі будемо програвати, то буде запізно врятувати себе, Америку й цивілізацію."

Для зілюстрования своїх слів про програну алянтів, він додав: „Ми втратили всю нашу гуму" (себто всі краї, що нам її достачали). „Ми втратили майже всю нашу цину, наші коноплі, і наш шовк. Ми втратили свободу моря."

„Ми просто втратили все, лише не втратили нашого самодовільного почуття самопевности. І це є одинока річ, яку ми мусимо втратити, і то втратити якнайскорше, якщо ми не маємо втратити нашої незалежности".

Як складну частину цивільного самовдоволення генерал атакував видно на його думку загально в Америці поширений погляд, що війна це справа армії або фльоти. Отже „ця війна це не війна армії або фльоти. Усюди це війна американців. Ми, кожний з нас, мусимо вести цю війну."

„Збройні сили сповняють свою велику роботу, але вони самі не можуть зробити всеї роботи, потрібної для врятування демократії.

„Зброєю вас, людей, що осталися дома, є відвага, посвята, піт і сильне серце й певні руки, безконечна праця й взаїмне розуміння. Ваша боєва лінія починається в ваших домах і розтягається до кінця вашого поля щоденної діяльности".

Він атакував теж як ще одно хибне наставлення цивільного населення розділ народу на кляси: „Ми всі є в одному човні, і богаті й бідні, і міщани й фармері, і републиканці й демократи, чорні й білі, протестанти, католики й жиди, зарядці підприємств і робітники. Ми маємо добрий, сильний, човен. Він перебув уже неодну бурю".

„Одинокою дорогою до виграної є: слухати приказів і виконувати їх без застережень і торгів. Ось так і лише там ми виграємо".

„Це не важно, хто дістане признання за щось. Як ми виграємо, буде досить признання, аби обділити всіх. Як ми програємо, то вина спаде на нас усіх. Та тепер не пора за це сперечатися. Як ми виграємо, тоді буде досить часу за це поговорити. Як ми програємо, не будемо мати тоді ніяких прав".

Натиски Конгресових Бльоків

Позакулісова робота ріжних конгресових бльоків починає всім надоїдати. Натиск тих бльоків має на увазі інтерес поодиноких суспільних груп. В нинішні часи кожний громадянин, без огляду на свою суспільну приналежність, себто без огляду, чи він робітник, чи фармер, промисловець, фінансіст чи бизнесмен, повинен брати під увагу лише добро нації і всі свої сили повинен повертати на зусилля Америки осягнути повну перемогу. Бо всім нам грозить велика небезпека. Якщо ми ту війну програли, то всі знайшлисьб у трагічному положенні.

В небезпеці всі суспільні шари повинні працювати разом, подібно, як це роблять тілесні члени якоїсь істоти, що працюють гармонійно і всі стараються винести ціле тіло з даної небезпеки. В небезпеці ноги не думають лише про власний рятунок, а несуть ціле тіло. Руки не думають лише про те, щоб себе врятувати від чужих зубів, а рятують ціле тіло. Для цілости служать очі, мозок, кожний мяз. Всі за одного, один за всіх.

Те саме з нацією в небезпеці. Не може одна суспільна верства думати лише про свій інтерес, забуваючи про інтерес цілости. Не може фармерський бльок думати про заробітки для фармерів, знаючи, що це може потягнути за собою інфляцію і довести край до фінансової руїни. Не може також робітництво думати про високі платні, а забувати, що ті високі платні потягають за собою подорожіння життєвих продуктів. Не можуть думати компанії про високі заробітки, знаючи, що тепер час не на розбагатіння, тільки на працю і жертви.

Здається, що це справа ясна і годі над нею довше розводитись. Проте в практиці ті справи не виглядають так просто, як на папері. Їх тяжко розвязати і хоч йдуть зі всіх сторін апелі до згаданих конгресових бльоків, вони далі існують, далі витискають в Вашингтоні свої впливи. Причиною того стану є це, що ті конгресові бльоки стараються якслід заступити свою суспільну верству, аби вона не була скривджена й підкошена. Бо, повертаючи ще раз до нашого порівнання з тілом, можна сказати, що хоч в небезпеці всі части тіла разом співпрацюють, але й обовязком даної істоти є в дану хвилю зберігати якрар ті частини свого тіла, що найкраще придаються в боротьбі з небезпекою. Коли якась істота рятує себе втечею, то краще, коли ноги її будуть вцілости врятовані, хочби коштом поранення інших частин. Колиж її рятують крила, треба головну увагу звертати на цілість крил. Кажуть, що деякі звірята, попавши в сильце, власними зубами відгризають одну ногу, щоб на трьох осталих врятувати своє життя. З цього видно, що вже сама природа в небезпеці робить ріжниці поміж ріжними частинами й менше вартні в дану хвилю жертвує для більшевартних.

Подібне може діятись в війні. Війна це небезпека для цілої нації. Це не є нормальний стан. В нім нераз треба жертвувати одну галузь господарського життя, щоб рятувати другу, одну суспільну верству, щоб врятувати іншу, потрібнішу від першої.

Маючи це на увазі, можна бути поблажливішим для тих конгресових бльоків й можна їх у дечому виправдати. Бо незаперечним фактом лишиться те, що коли фармерство не матиме достаточної фінансової примани, то люди з фарм повандрують до міста, а продукція харчів значно змаліє. Харчі, як це добре всім відомо, не є менше вартний продукт, як зброя і амуніція. В останній війні Німеччина уляглa не так з браку зброї, як з браку харчів. Хіба можна дуже дивуватись конгресменам з фармерського бльоку, що вони хочуть якслід заступити інтерес хліборобського стану?

Правда, як це піддавав секретар хліборобства, дійсним лікарством на це лихо можебути не так підвишка цін на фармерські продукти, як впровадження примусу, щоб фармерські робітники не покидали своїх робіт. Та покищо такого примусу ще не введено, то й фармерський бльок є до певної міри оправданий, що по своєму рятує ситуацію. Але навіть, якщо те присилування наступило, то й тоді воно мусить бути вдержане в достойних границях і не сміє бути переведене коштом самого фармерства. Всі суспільні шари мусять в однаковій мірі робити з себе жертву. Фармерство булоб крайно обурене і огірчене, якщоб робітництво, зорганізоване в сильні юнії, мало пропорціонально користати з цеї війни більше, як фармерство.

Здається, що президент Рузвелт, як в минулих подібних випадках, так і тепер, заки приступить до якихось драстичних зарядженъ, дозволяє ріжним суспільним струям і їх конгресовим бльокам якийсь час свобідно змагатись зо собою в пресі, конгресі й на інших суспільних аренах. Щойно зрозумівши відношення сил тих струй, їх відношення до себе самих і до цілої нації, він впроваджує міри, що регулюють ними.

Це відрадне явище, що дозволяється тим бльокам висказувати свою думку і добиватись полекш для їхніх груп. В часі цеї дискусії кожна сторона побачить не лиш свої власні трудноції і вимоги, але й трудноції та вимоги іншої групи. Всі вони разом зрозуміють, що тих вимог нація в війні вповні не може задоволити. Задоволити лише треба тих, що несуть на собі головний тягар війни. Задоволити їх треба не лише для їхньої особистої приємности, лише для того, бо на їх плечах спочиває доля нації. Якщо більше є груп, що несуть на собі той головний тягар, треба між них усіх розділити задоволення їх вимог, щоб у тих тяжких часах вони не ниділи й були здатні постійно регенерувати свою силу і силу нації.

ВІЙНА НЕРВІВ

Не один звичайний громадянин дивується, як це може бути, що в таких критичних часах як теперішні нема порозуміння між найбільшими провідниками Обєднаних Держав у такій важній справі як, наприклад, другий фронт в Европі. Читаючи те, що пише такий досвідний кореспондент часопису „Ню Йорк Таймс" як Артур Крок, що постійно перебуває в Вашингтоні, а який критикує Вендела Вилкі за його заяву в Москві про другий фронт, можна набрати переконання, що тут щось неясне і добром не пахне. Особливо, коли Крок подає, що він „передає" опінії таких осіб, що стоять дуже близько до уряду. Подібне можна завважити, коли пишуть про Індію і ті розбіжности, які ніби мають істнувати у тій справі між президентом Рузвелтом і британським премієром Чорчілем, хоч це вже дещо відмінна проблема.

Що якісь розбіжности думок є щодо ріжних проблемів, то в те не може сумніватись ніяка думаюча людина, бо як інакше може бути. Але що ті розбіжности не є тими, якими вони на перший погляд могли виглядати, це вже інша справа. Бо берім справу „другого фронту в Европі", яка не сходить сьогодня з шпальт преси і з заяв ріжних визначних людей, не тільки політиків, але й духовників. Одні заяви є такі, що остерігають перед ризиком і дораджують підождати, поки будемо краще підготовані. Інші знову не кажуть ждати, а є тої думки, що без огляду на консеквенції, треба другий фронт відчиняти негайно. В Канаді проголошують урядово, що рейд на Дієп коштував відносно багато жертв, з чого ясно виходить, що інвазія Европи буде дуже коштовним підприємством. А заяву з цього виглядалоб, що ми ще не готові на таке „підприємство", та що требаб підождати до весни 1943 року. Але в тому самому часі лондонське радіо передає французькому народови осторогу, щоб він був готовий на таке, що інвазія Европи може наступити кожної хвилини. І, як з цього виходить, що інвазія зачнеться від інвазії Франції. Значить, що навіть вказується офіційно з Лондону, де зачнеться ось та інвазія Европи, що має її звільнити з гітлерівської неволі. А чи, льогічно беручи, даваноб осторогу, якщоб така інвазія не була в пляні й то в найближчому часі?

Ось таких ріжних комбінацій можнаб навести ще більше. Від них крутиться в голові, коли хто хотів би те все погодити. Але буде інакше, коли застановимось на хвилину, чи те все не є часом тактикою самих проводів Обєднаних Держав. Бо нам здається, що воно дійсно так є.

Ще раз зазначимо, що певного роду розбіжности мусять бути у справах першої ваги, бо це природне. Отже можуть бути розбіжні думки і щодо другого фронту. Але певно не такі, про які доходять до нас чутки. Другий фронт є цілком певно рішений — і він цілком певно буде. Але сама вже стратегія вимагає, щоб ось та рішальна подія заскочила ворога. Стратегія далі вимагає, щоб ворог над нею довго ломив собі голову, щоб укладав ріжні пляни, але при тому всьому не вгадав головного й основного, коли, де і як сильний удар наступить. Ось та ціла дискусія, яка ведеться тепер на тему другого фронту, цілком певно не помагає Гітлерови. Вправді націстівський міністер пропаганди Гебельс пробує на підставі ось таких дискусій переконувати німців і підбиті націстами народи, що інвазії ніяк не буде, але, діло, чи він сам може в таке повірити. А вже цілком певно не вірить в те німецьке воєнне командування.

Іншими словами, ось та ціла історія з другим фронтом, що набрала тепер ніби гострої форми, є частиною „війни нервів". Але це треба розуміти так, що ось ці дискусії й заяви не мають нищити наші нерви, а тільки нерви ворогів. Це вороги мають ними турбуватись! А нам буде найкраще, коли сповнятимемо свої воєнні обовязки, а журбу за другий фронт залишимо тим чинникам, що думають про ці справи вже віддавна, та що вже їх вирішили. Бо булоб дуже сумно, якщоб ми мусіли „підганяти" наш провід до успішного ведення війни телеграмами і резолюціями та гарячими промовами на вічах. Не такий тепер час, щоб можна було припускати, що таке потрібне. Уряд сам без нас добре натискає на те, щоб потрібне для того, щоб виграти війну. Коби тільки ми всі виповнювали те, чого він домагається, а на все інше прийде слушна пора. А всіми можливими евентуальностями хай журиться Гітлер! Вони вже певно передумані й передбачені й дадуть про себе чути може навіть і в дуже скорому часі. За те можемо бути зовсім спокійні.

Американський нарід віддав справу ведення війни в добрі руки. Президент Рузвелт обдумував ті справи і брав їх дуже серіозно вже тоді, коли всі ми ще дрімали... Тому нема причини „підганяти" уряд. Особливо нема причини робити це тим, що коли наш уряд підготовляв нас до цього, що йде до війни, то вони були проти цього, щоб вмішувати у „капіталістичну війну". А саме таке було з американськими большевиками.

ТИЖДЕНЬ ОХОРОНИ ВІД ПОЖЕЖ

ВАШИНГТОН. — Головним завданням федерального Бюра Цивільної Оборони є вишкіл громадян для того, щоб вони знали як хоронити себе на випадок повітряних рейдів. Президент Рузвелт додав до цього ще одно завдання, а то поучення широкого загалу про небезпеку від пожеж, викликаних черз недбалість або необережність.

Для цього президент призначив окремий тиждень, від 4-го до 10-го жовтня, підчас якого Бюро Цивільної Оборони має перевести таку повчаючу кампанію. Це Бюро, в свою чергу, звертається за помічю до всіх горожанських, братських, робітничих і бизнесових організацій в цілій Америці, та буде старатись через них поширити знання, як охоронятись перед пожежами і як їй запобігати. Тільки такою обєднаною чуйністю і зусиллям можна буде зменшити число пожеж, які часто поважно перешкоджують воєнній продукції.

Пожежі не тільки руйнують майно, а часто й людське життя, але також забирають час. У знищених вогнем фабриках робітники тратять бездільно час, рубання ліса, щоб заступити спалене дерево, забирає час, поправа наднищених будинків, машин, уладжень теж коштує багато часу, не рахуючи витрати гроша й людської та механічної енергії.

Кожна доросла людина може зробити три речі, щоб зменшити марнування часу й майна наслідком пожеж, а то:

1. Тримати хату чисто й в порядку.

2. Строго придержуватись приписів про обережність на праці.

3. Навчитись ще заки що трапиться, як опанувати вогонь, колиб він вибух дома чи при роботі.

НАДІЯ КИБАЛЬЧИЧ

Пропащі Сестри

(Повість).

2)

Ледви личко дитини стало виразнішим, як стало видно, що воно буде надзвичайно вродливе. Марію Олександровну так вражала ця краса, що вона вважала її найголовнішим і найбільш вартим в дитині. Вона шила малій гарнесенькі шапочки та убраннячка і носила між люди, щоб усі її бачили та любили, а з дитячих хвороб найбільше боялася тих, що моглиб знищити вроду.

Тепер Марія Олександровна мріяла колишні мрії вже не для себе, а для дочки і жадала, щоб та швидче росла, швидче стала користуватися тим щастям, що обовязково мало чекати її. Те щастя в її думках було шабльоновим щастям: розваги та залицяння, а потім шлюб з багатим молодим паном і розкішне життя.

Мати, а за нею і батько та бабуся, стали дивитися на Лізу наче на яку царівну, котрій треба скрізь годити, котра стоїть вище від них і від усіх взагалі, а в ній самій найзначнішим вважали вроду.

Лізі дозволялося робити все, що вона хоче. Її вдача, вередлива та лиха, мала повну змогу розвиватися. З пелюшок дитині було відомо, що її личко найголовніше на світі і найголовніше те, щоб нею всі любували. Дома, без чужих, дівчина завсіди була обідрана, брудна. Не можна було наставитися на неї убрання, хоч що години міняй. Як тільки їй надівали чисте, вона зараз його драла і мазала. Раз те, що не звикла вона берегтися, а друге любила робити те, що іншим неприємно. Але коли приходив хто чужий, вона ховалася і вимогала, щоб її причепурили.

У перше це вона зробила, коли їй було ще тільки три роки.

Раз Ліза качалася по помості, намагаючись від злости подрати на собі сорочечку, що мати збіралася вмити її та ще й до того вмовляла не кидати камінцями на курей. Раптом у передпокою почувся голос якогось гостя. В туж мить Ліза схопилася і запхалася за скриню.

— Мамо, мамо, швидче умий мене та надінь мені рожеву сукенку, а то я пропаду! — залепетіла вона так, щоб гість не чув.

Матір це до екстазу довело. Вона не могла і нахвалитися розумом дитини.

Вже пятилітньою Ліза не однаково відносилась до хлопців і до дівчат. Їй було краще гуляти з хлопцями, ніж з дівчатами. Як би не гарно був одягнений хлопець, вона не заздрила йому, але коли бачила гарненько убрану дівчину, та ще коли їй здавалося, що вона краща від неї, вона заходилася плачем. Коли це бувало на гулянці в дитячому гуртку, вона намагалася усякими способами, іноді не по-дитячи хитрими, вирядити таку дівчину подалі. Коли грали в мяча, вимагала, щоб її посилали подалі пасти, або щоб послали її що небудь десь далеко взяти. Взагалі намагалася зібрати навкруг себе самих хлопців і з ними завести окремі іграшки. Увесь час в гульні вона тільки про це й думала, а тому, що дуже хвилювалася і тому, що не все вдалося, то кожна гульня кінчалася тим, що вона починала плакати, тупотіти ногами та кидатись на всіх, наче розлючене звіря, так, що трудно було з нею справитися.

Рідня, знайомі, а надуже мати дуже розвивали її в цьому напрямі. Жартували при ній, що той чи той хлопець залицяється до неї, що та чи та ревнує до неї того чи того; самі обурювались, що яка небудь Саша, чи Маня, думає затемнити Лізу, або що вона, дурна, думає ніби вона краща або краще одягнена від Лізи. Самі захоплювалися і надавали велике значіння тим нездоровим відносинам, що, саміж таки, розвивали в дитячому гурті.

Раз у раз при Лізі відбувалися справжні наради з приводу того, що їй надіти в гості, до церкви, на гулянку. Радилися так, мов від цього залежало її життя.

У вісім років Ліза ледве вміла читати. До науки вона була не охоча, а присилувати її ніхто не хотів. Вона била наймичок, сварилася з сусідами, била котів та собак. Тому, що їй усе було дозволено — вона вдовольняла свою злість, а позаяк всі її бажання вдовольнялися, усе їй було не цікаве.

Одного разу її повели на іменини попівської дочки, що була її однолітком. Іменинниця була в червоній намітчаній суконці, котра здалася Лізі надзвичайно гарною. Ліза стала люта, не схотіла ні ласувати, ні гуляти, а звеліла батькам, щоб вони одвели її до дому. Вони й мусіли так зробити.

Дома вона почала драти на собі білу сукенку, тупотіти ногами та так кричати, що далеко за двором було чути.

— Чого ти так плачеш? Адже твоє убрання куди краще від Тасиного, хоч воно і червоне — вмовляла її мати — як би ти знала, як тобі личить біле. Ну, годі тобі плакати! Коли хочеш ми тобі й червону зробимо! Таку саму.

— Мов-овчи! — крикнула Ліза і вхопивши з столу ніж, пошпурила його на матір. Але та встигла одхилитися і ніж так вдарився в стіну, що штукатурка одскочила.

Проте Лізу не покарано. Адже вона так зробила з одчаю, а нервовій вразливій дитині доводиться де що прощати. Та самій Марії Олександровні було неприємно, що на попівні було справді гарненьке убраненько і сама вона була дуже гарненька...

(Дальше буде).

Поміч Червоного Хреста Воякам Дома й Поза Америкою

Недавно тому до Луізіяни, де розміщені тисячі американського війська, прийшла на руки одного з полевих директорів Червоного Хреста вістка, що мати вояка у відділі, до якого цей директор був приділений, є тяжко хвора. У вістці було прохання, щоб хлопця негайно пустили на відпустку до дому. В армії з міліонами вояків таких прохань буває багато. Нажаль, не всі вони правдиві і рідня часом переборщує.

Командуючі старшини є людяні. Вони готові дати воякови відпустку на випадок справжньої потреби. Та вони мусять бути певні, що така потреба існує. В повищому випадку вістка й просьба прийшли від відділу Червоного Хреста в родинному місті вояка. Полевий директор міг заручити за її правдивість і вояк дістав негайно відпустку.

В часі, як вістун повідомляв хлопця, що сталось, полевий директор поробив всі потрібні приготовання для подорожі. Вояк поїхав домів без проволоки і заїхав начас, так, що не тільки застав ще матір в живих, але врятував її життя переливом крови.

На цьому прикладі видно одну ділянку послуг Червоного Хреста воякам. Він також ілюструє звязок між представниками Червоного Хреста, приділеними до армії, і 3,700 відділами та 6,000 кружками Ч. Х., розкиненими по цілій країні. Ніяка інша орґанізація не має такого звязку. Відділи і кружки тої орґанізації є всюди в краю, а представники Червоного Хреста є при всіх військових частинах в Америці і за морем. Вони все готові до послуг і при їх помочі можна, на випадок наглої потреби, встановити негайно звязок між родинами і їх синами, братами та мужами на військовій службі.

Такі вістки у надзвичайних випадках висилається перед всякими іншими депешами Червоного Хреста. Негайно після одержання вістки, представник Ч. Х. звертається до кого вістку вислано. Тим робом часто вирішується важні родинні справи. На випадок хвороби острах і непевність зменшується через часту висилку повідомлень про стан хворого. Коли треба, батьків покличуть, щоб відвідали сина. Їх зустріне представник Червоного Хреста, їм найдуть помешкання і підчас свого побуту вони найдуть співчуваюче зрозуміння, яке серед таких обставин особливо важне.

Специяльна справа виринула в часі, коли американське військо почало виїздити за море; треба було зорґанізувати можливість здорових розривок і розваги для жовнірів. Помагаючи армії і фльоті у цій справі, Червоний Хрест заложив клюби й розвагові осередки у важніших відпусткових околицях. Лондон, Единбурґ, Белфаст, Мелбурн, Брисбейн — це тільки кілька з тих місцевостей, де такі осередки існують. В них американські вояки находять кусок батьківщини, пересаджений у чужу країну. Це їх клюб. Там вони можуть дістати американську страву і солодкі напитки, вигідні ліжка, туші, та кімнати для всіляких ігор, для читання і для відпочинку. Часто влаштовують танці.

Ті клюби є осередками для американців, що дістають там відпустку. Ними управляють вишколені завідувачі. Вони організують прогульки й інші розривки. Вони мають реєстри родин, які заявили готовість погостити наших вояків. В клюбах є найновіші американські ґазети й журнали. В них можна грати столового теніса, в шахи та у варцаби. Взагалі, це найбільш популярні домівки у тих містах.

Старший капелян армії Злучених Держав в Англії, Джеймс Блейкні, передав недавно через радіо ось що:

„Маємо тут щирого приятеля в Американському Червоному Хресті. Він виконує знамениту роботу і що тижня її поширює. Влаштовано дуже гарні клюби й спальні для вояків на відпустці. Я був присутний при отворенні Клюбу Вашингтона, який просто прегарний. Туди заходять товпи вояків кожного вечера".

Послуги Червоного Хреста воякам бувають всілякі, залежно від потреби. Минулого літа директор Ч. Х. в Порт Дарвин, Австралія, постарався, що армія дозволила одному літакови поїхати 1,500 миль до найближчого торговельного осередка по закупи для вояків. Літак взяв з собою 2,000 долярів, зложених вояками, і спис закупів, довгий на чотири стопи. На ньому були квачі до голови, мило, фонографи й пластинки, запальники й кремінчики, голки для вишивання та інша всячина. Директори в Новій Каледонії і в Порт Моресбі пішли за його прикладом і закупили тим способом для вояків гуму до життя, файки, ножики, вістря до голення, машинки до стриження, линовки на вудки, лікарські книжки, залізка до прасовання і тим подібні речі.

У військових і фльотних шпиталях робітники Червоного Хреста працюють по вказівкам лікарських властей. Вони помагають хворим в ріжних особистих справах. Співчуттям і потіхою помагають їм вертати до здоровля. Коли треба дістати вістки про давні недуги хворого, Червоний Хрест дістає їх якнайшвидше через свої відділи в даній місцевости. Повні посвяти добровольці, відомі як „Сірі Пані" („Грей Ледіс") повні зрозуміння для хворих, читають воякам, пишуть їм листи та влаштовують розривки.

При військових шпиталях в Америці департамент війни збудував приміщення, де вертаючі до здоровля пацієнти можуть найти розвагу. На просьбу військових властей Червоний Хрест заосмотрив їх в потрібну обстановку і вишколений персонал, який влаштовує розривкові програми, гри та іншу розвагу. Там показують найновіші фільми, пересічно три рази в тиждень, та дають ріжні представлення.

Американські вояки повні бодрого духа, може більше ніж інші вояки. Червоний Хрест помагає піддержати цього духа, помагаючи їм, чим тільки може. Він робить це тепер більше, ніж колинебудь передтим. А родини дома можуть бути певні, що він не занедбає своїх обовязків, щоб там не сталось.

Націсти і Словаки

ЦІРІХ, (Швайцарія), (ОНА). — Виходить, що Гітлер до сьогодні не потрапив знацізувати всіх словаків. Він збудував їм „державу", а вони всеодно тримаються старої демократичної ідеольоґії. Розуміється не всі, але є ще й багато таких словаків, які думають, що державою повинен правити народ, не диктатор.

Про це докладно говорить ґазета „Словак", яка жалується, що навіть в правительственній партії Тіси є такі словаки, що тримаються засад старих демократичних партій, до яких вони належали перед приходом Гітлера. „Словак" пише, що такі невдячні люди в державній партії вертять з середини і прилюдно демонструють проти режіму Тіси, носячи сокільські чоботи. Згадана ґазета взиває уряд зробити з такими словаками порядок, бо „ці панове, які ще вчора грали з жидами в карти, не можуть бути антисемітами".

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ДОПОМОЖІТЬ ВОЄННИМ ЗУСИЛЛЯМ ЗБІРКОЮ ВІДПАДКІВ ЗАЛІЗА І СТАЛІ! ВОНИ ПОТРІБНІ, ЩОБ ВІДПОВІСТИ ВИМОГАМ СТАЛЕВИХ І ЗАЛІЗНИХ ФАБРИК, ЩО ПРОДУКУЮТЬ ВОЄННЕ ЗНАРЯДДЯ. ДЛЯ ЦЕЇ ДОПОМОГИ НЕ ТРЕБА НІ ОСОБЛИВОГО ЗАПАЛУ, НІ ПОСВЯТИ, А ТРЕБА ТІЛЬКИ ХОТІТИ ДОПОМОГТИ ВИГРАТИ ВІЙНУ, ОБОРОНИТИ СВІЙ КРАЙ І СВОЄ ВЛАСНЕ ДОБРО.

„ЧОРЧИЛ" — НАЙНОВІЩИЙ ПОВЗ. — Іменем британського премієра названо в Англії найновіший модель нового тенку, що його вживає піхота. Він відзначається незвичайною скорістю і є справжньою „фортецею". Недавно їздив ним сам Чорчил.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Концерт ЮСО.

Заходом Української Дивізії ЮСО (Обєднаних Службових Орґанізацій) влаштовано в неділю, 20. вересня, концерт у честь тих українських американців, що служать в американській армії й фльоті. Не дивлячися на вчасність сезону, концертова саля гайскулу Вашингтона Ірвинґа була майже виповнена ґістьми.

Концертову програму почато відспіванням американського національного гимну „Стар Спенґелд Бенер" сопраністкою Марією Голод та короткою промовою предсідника Української Дивізії ЮСО Великого Ню Йорку, гр. Омеляна Ревюка.

Хор української православної церкви св. Володимира, при 14. вул. в Ню Йорку, під диреґентурою Степана Голутяка виконав три релігійні пісні, вивязуючися зо свого завдання зовсім удачно, головно коли взяти під увагу, що зогляду на літню ще пору та через набір молодих мужчин до армії, через що інші хори зовсім не могли виступати, він міг лише з великою трудністю стягнути своїх хористів.

Сопранова солістка Марія Дмитришина, в супроводі фортепіянової гри Соні Слатін відспівала на велике вдоволення публики пісні Артемовського, Стеценка й Гавронського-Петрова.

Давид Сарсер, відомий американський концертовий скрипак, відомий з багатьох виступів по великих американських концертових салях, котрий одержав був в 1942 памяткову нагороду Мориса Ловба, відограв Чайковського „Мельодію" і Баха „Ґавот" у обрібці Крайзлера. При фортепіяні йому акомпаніювала Віра Апелтон.

Першу частину програми закінчила промова д-ра Денисела П. Еджинтона, відомого виховника й лектора, колись члена виховної комісії стейту Конетикоту, котрий промовляв як висланник ЮСО. Бесідник зясував значіння піддержання заходів Обєднаних Службових Орґанізацій для теперішньої війни й діткнувся до значіння цеї війни для Америки й цілого світу. Публика вислухала вимовного промовця з великою увагою.

Другу частину програми почато українськими танцями, що їх виконала з вервою Українська Група під управою Олекси Карачуна. Вони дали ентузіястичній публиці Козацький Танок, Гречаники й Козачок.

Мецосопран Ольга Ленкова відспівала Василя Барвінського „Ой, поля, ви, поля" (слова Кониського), „Ніч" А. Рубінштайна й „Му Нечо" Оскара Штравса. Артистичне виконання цих пісень викликало таке одушевлення в публиці, що вона зажадала від неї додаткових пісень. Її при фортепіяні акомпанював Золлер.

Український Хор ім. Леонтовича під вмілою управою Франка Г. Ільчука виконав поправно „Пісню Молоді" Дунаєвського, „При ватрі" Воробкевича та фінал з опери Лисенка „Чорноморці". Сольові партії в піснях співала Марія Дмитришина.

Барітон Ст. Козакевич відспівав „Степ" Степового, „Пісню Шорса" Давиденка й „Пісню Обєднаних Держав" Шостаковича. Відомий уже українській публиці з оперових роль співак не завів її й цим разом. Йому при фортепіяні акомпаніювала Мері Філдс.

Омелян Ревюк відчитав телеґраму „Комітету Обєднаних Народів ЮСО" до Української Дивізії ЮСО., котрою повідомлено Українську Дивізію про признання їй „цертифікату заслуги" за вдачну співпрацю різних ґруп для збірки на ЮСО. Від Української Дивізії ЮСО він зложив подяку всім українським орґанізаціям і особам, що причинилися до праці Української Дивізії.

Концерт закінчено відспіванням гимну "America" Українським Хором ім. Леонтовича.

Учасник.

П. ВУД

Японська Господарка на Филипинських Островах

Америці, яка є найбільш щасливою країною на світі, тяжко собі уявити страждання, які переживають завойовані націстами народи. Вони терплять голод і тортури. Все життя є під наглядом поліції; не можна слухати заграничного радія нема спромоги нормального прожитку і свободи рухів. Наїздники грабують все, що можуть і вчать молоде покоління ненавидіти все те, що було дороге іхнім батькам. Правда, американці вже знають, якими методами націсти заводять новий лад в Европі, але про те, що робить Японія в завойованих краях нема ще точних вісток, бо ворог робить все можливе, щоби світ не довідався про його діла в окупованих краях. Але й з тих вісток, що вже є, можна собі представити, як окупанти господарять.

Як армія завоює дану країну, то за нею сунуть японські промисловці, купці, банкирі і ціла промада специялістів, які негайно беруться використовувати місцеві багатства. Будучи на місці вони вишукують маріонеток, з яких творять „правительство", реорганізують школи та заводять в них навчання японської мови й історії. Японські промисловці забирають контролю індустрії, а банкирі беруть в свої руки банки і негайно пускають в рух японські гроші. Таким чином, взявши контролю над господарством, японці встановляють ціни на товари й використовують завойовану країну в користь своєї батьківщини.

Блискучим прикладом того всього є Филипинські острови. Кажуть, що як ґенерал Гомза завоював Филипини, то негайно рішив орґанізувати там „націоналістичні підприємства, щось в роді Залізнодорожної Компанії в Манчуко або Товариство Розбудови Північного Китаю". З цього ясно, як на долоні, що Японія збирається використати багатства Филипинських островів на те, щоби загарбувати інші краї. Ґенерал Гомза сказав, що в короткому часі на Филипинські острови приїде 250,000 японських робітників і специялістів, які постараються зробити з тих островів осередок постачання японській армії харчів й амуніції.

Вже став відомим факт, що як японська армія заняла Филипинські острови, то в першу чергу японці забрали в свої руки продукцію і розподіл соли. Пізніше підчинили собі розподіл харчів і контролю над краєвою і заграничною торговлею. Вони вирішили, що всі призначені на експорт товари забирає армія і платить за них таку ціну, яку сама хоче. По короткім часі окупації, японці сконфіскували всі вклади споживчих артикулів і почали парцеляцію великих маєтків. Тому, що на Далекім Сході є великий брак поживи, японські мілітаристи закликають филипинських рільників вертати на землю і працювати на своїх завойовників.

Ще одно. Прийшли відомости, що японці реорґанізують на Филипинах цілу господарську систему. Замісць продукції цукрової тростини, японці стараються зробити так, щоб там управляли бавовну. З цього буде такий наслідок, що тисячі филипинських родин будуть поставлені в прикре положення, бо вони віддавна звикли управляти цукрову тростину і їм буде дуже тяжко приноровитися до нової господарської системи. Але японцям це байдуже. Один з японських урядовців на Филипинах мав сказати, що „филипинці мають робити те, що їм японці скажуть, а не те, що вони хочуть. Тепер Японії треба воєнного знаряддя й амуніції".

Грабунок окупанти переводять дуже систематично і послідовно. В серпні цього року японський банк з Тайвану перебрав на себе всі „чужинецькі" банки й розпоряджується їх фінансами так, як йому військові приказують. Риболовство на филипинських водах вже перебрали японські рибалки і сотні филипинських родин останеться без заробітку і куска хліба.

Але крім господарських утисків і репресій японці вже заборонили і свободу думки і рухів. Заборонили в публичних школах навчання релігії і слухання заграничного радія. Хто з филипинців має в хаті апарат, то мусить його реєструвати „згідно з розпорядженням військових властей". Телефонічна комунікація на Филипинських островах находиться в руках військових і не вільно без дозволу з ніким говорити.

Кажуть, що окупанти мають на Филипинах клопіт з мовою. Занявши згадані острови, японці негайно заборонили в судах й урядах еспанську мову і дали приказ, що в таких установах муситься вживати тільки японська мова. Але филипинці по японськи не розуміють і по короткім часі окупаційна влада свою заборону знесла. Тепер японці сушать собі голови тим, якою мовою переконувати місцеве населення на свою сторону і як до нього підступати, щоби контролювати його думки.

Розуміється, що це відноситься тільки до старших, бо з молодю японці вже дають собі раду. Є вже вісти, що на Филипинах японці заводять нову шкільну систему і будуть японізувати филипинських дітей на своє копито. Окупанти позамикали приватні школи, а в публичних завели примусове навчання японської мови. Вони вже спровадили з Японії своїх професорів і завели в Манілі курси для навчання филипинських учителів японської шкільної системи. Окупаційна влада дозволила відчинити на Филипинах середні школи, колеґії й університети, але інструкторами й професорами часто являються японці. Вже створено нову студентську орґанізацію шкільної молоді і японці стараються дурманити дітей новим японським духом. Стару скавтову американську орґанізацію окупанти заборонили, бо казали, що вона навчала молодь такого „дивного американізму", як лібералізм й індивідуалізм, що йде в розріз з тоталітарними ідеями завойовників.

Японці знесли на Филипинах вибори і сами призначують ґубернатора, посадників міст й іншим урядовців, яких населення вибирало голосованням. Вони хотять якнайскорше визбутись з Филипинських островів американського впливу і роблять все, що є в їх силі, щоби поширити в населенню тоталітарну форму правління. Японці ненавидять демократію, індивідуалізм й особисту свободу ділань, яку запровадила на Филипинах американська влада. Окупанти хочуть примусити филипинців коритися вищій расі і використовувати їх на добро японської імперії.

Але крім лихих вісток приходять з Филипин і добрі, потішаючі. Филипинці не піддаються окупантам. Вони хоч і побиті, але далі воюють з наїздником. Японське радіо в Манілі говорить, що „пята колюмна" на Филипинах не дає їм спромоги заводити новий лад. Кажуть японські окупанти, що в горах завелися партизани і їх військо мусить з ними зводити кріваві бої. На вулицях филипинських міст появилася проти-японська література, а поліція призналася до того, що вона розстріляла автора анти-японських летючок.

З цього видно, що японцям тяжко приходиться ломати вільного духа демократично вихованих филипинців. Вони принесли на Филипини таку саму руїну й муки, в якій находяться міліони людей в Північнім Китаю, Голяндських Індіях, Малаї, Борнео і в Французькій Індо-Хіні. Завойовники всюди принесли насильство і тиранію. Але всьому приходить кінець. Прийде час, що окупанти будуть за не дорого платити. (ОНА).

МІЖ ФІНАМИ РОСТЕ НЕНАВИСТЬ ДО НІМЦІВ.

СТОКГОЛЬМ (Швеція), (ОНА). — Співробітник ґазети „Арбетарен" мав довшу розмову з фінським моряком, який щойно приїхав з Фінляндії і говорив, що там постепенно росте ненависть до німців. Він казав, що „велике число німецьких жовнірів у фінських містах дразнить фінське населення до того ступня, що люди явно себе питають, що властиво ці „помічники" тут роблять в той час, як на фронті ллється кров? Бо як німецьких вояків прислано до Фінляндії тільки на те, щоби збільшити уродини, то дякуючи любові фінського жіноцтва до уніформів, вони справляються досить добре".

Фінський моряк говорив, що фінці були того переконання, що як вони на фронті дійдуть до старої фінсько-совєтської границі, то негайно зачнуться мирові переговори, але так не сталось. З того приводу між націстами і фінським урядом почалися тертя і непорозуміння. Фіни денервуються і ждуть до чого то всьо доведе.

Німцям у Фінляндії не везе. Вони аґітують за тоталітаризм, а фінська преса явно пише за демократію. „Ми певні того", пише „Кансан Легті", що „нарід не дасть опонентам демократії причини заховуватися так безлично й самопевно, як вони заховуються тепер. Як прийдуть вибори, то нарід їм покаже де їх місце. Правда, що протидемократична пропаґанда тепер виглядає сильна, але це тільки тому, що в Фінляндії нема ніякої іншої пропаґанди. Але проте фінський нарід стоїть на солідних основах демократії і свободи".

Фінські ґазети домагаються від уряду, щоби були переведені вибори, та щоби дати народови нагоду виявити, якого він хоче правління.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

САВТ ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ.

„Сервис Флег".

Савтплейнфілдська українська православна парохія влаштувала в неділю, 20-го вересня б. р. свято т. зв. „Сервис Флег", яке вдалось надсподівано гарно. Взявши на увагу докучливий час в комунікації, а також і це, що того дня ранок випав слітний, то треба признати, що свідома маса навіть з подальших околиць зібралась таки чисельно і тим піднесла високо це свято, що було в честь тутешнього воєцтва з українського роду.

Богослуження відправляли і проповідували: місцевий парох о. Й. Ялечко і о. Френсис Донагю. Той останній по англійськи. Співав злучений хор Картерет-Савт Плейнфілд під орудою п. Дмитра Зазворського. Зазначу, що о. Донагю це красноріччивий проповідник. Хоч по народности ірляндець, але поправно відправляє на нашій церковній мові й починає говорити українською мовою. Його бабуня походила з українського роду, з дому Дорошенків.

При кінці Служби Божої чотири дівчат в білих суконках з американськими биндами внесли перед престіл „Сервис Флег" до посвячення, а місцеві леґіонери зі своїм чудовим прапором, доповнювали почесну сторожу. На „Сервис Флег" є нашита величава буква „V", що заповідає перемогу, а по обох боках пропорціонально красується 100 голубих зірок. В середині букви „V" блищить вже одна зірка золота, що презентує Михайла Баковського, котрий затратився десь на Филипинських Островах. Є це син Петра і Т. Баковських, з Ізелин, Н. Дж.

По церемоніях посвячення відспівано „Многая літа" духовній і світській владі, а зокрема нашому воєцтву з парохії, а далі й всім збройним силам Америки.

Відтак наступило відзначення зірками усіх матерів наших вояків і роздання американських хоруговок присутним та вихід з церкви на церковну площу. Підчас того музика грала гимн: „Май Контри". Тут маршалок свята, п. С. Дембіцький, представив містових достойників і леґіонерів, котрі виголосили бадьорі промови. Потім наступило приготування „Сервис Флег" для публичного піднесення, а музика за той час грала знова „Овер Дер". Вістун Михайло Скрутовський і підстаршина Михайло Венгрин, у військових уніформах, піднесли „Сервис Флег", а злучені банди відограли: „Ди Стар Спенгелд Беннер". Тепер маршалок свята сформував парадний похід у такому порядку: На чолі леґіонери з почесною сторожю і з крісами, дівчата в білих суконках і з американськими биндами, духовенство, перша банда, матері з відзнаками і взагалі жіноцтво, знова американський прапор, несений моряком, Михайлом Федірком, мужчини і автомобілі. Похід перейшов через головніші вулиці і осередок міста до „Амерекен Ліджин Гол", перейшовши дві і пів милі. По розвязанню походу п. С. Дембіцький як маршалок попросив усіх на величавий бенкет, влаштований членицями Сестрицтва Преч. Діви Марії. Тостмайстром був п. Дембіцький, котрий з повним хистом проводив і промовляв сам, а за ним леґіонери і священики, між якими був ще й о. В. Кушіль з Стейплетон з своїми вірними.

Вельми похвальним вчинком треба назвати зарядження збірки на „Ю. С. О.". Зібрано $45.52.

Бенкет закінчено відспіванням американського гимну.

Свято „Прапора Служби" в савтплейнфільдській громаді можна сміло назвати величезним успіхом. Всюди панував стопроцентовий порядок. Признання за це належиться тим, що уложили ясну і добірну програму, як ітим, що її переводили.

Громадянин.

ГІНДУСЬКА ПРЕСА ЗА АМЕРИКАНСЬКЕ ПОСЕРЕДНИЦТВО.

НЮ ДЕЛІ (Індія). — Гіндуська преса витає піднімаючийся в Америці рух за інґеренцію Америки в британсько-гіндуський спір. Вона каже, що цей спір станув тепер на мертвій точці, з котрої зрушити його зможе лише якесь уступство британського уряду.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 24. вересня 1942 р. в Нюарку, Н. Дж., помер у 54. році життя

МИХАЙЛО КАЛУШКА,

член Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 133 У. Н. Союзу в Нюарку, Н. Дж.

Походив зо села Манаїв, повіт Зборів, Східна Галичина. Полишив у смутку жену Марту, сина Теодора, дочку Марію і зятя Івана.

Похорон відбувся 26. вересня при участи членів і знайомих.

В. Й. П.!

Д. Карач, секр.

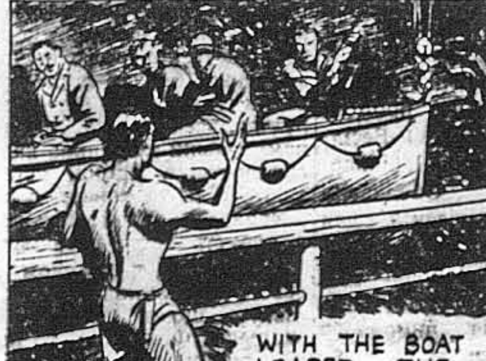
ТАРЗАН, ч. 645. Загадочна особа.

Тарзан поспішно схопив раненого Петра Еґаліса на руки і почвалав з ним до місця, де біля рятункової лодки стояли зібрані пасажири.

Тарзан промовив до пасажирів: „Тепер може повірите, що це не я пробував вбити Петра Еґаліса. Якщоб я бажав його смерти, тепер не ратував би його"!

По тих словах він обережно положив Еґаліса в лодку. За ним почали наповняти лодку інші пасажири. Як лодка була заповнена Тарзан дав знак її спускати.

Але в тій саме хвилині він завважив якусь загадочну особу, що окутана хмарою диму держалась здалека і не думала підходити до лодки.